

Latweefchu Awises.

Nr. augustas Gewefchanas = Kummissiones sinau un nowehleschanu.

Nr. 18. Zettorideenâ 6tâ Mei 1826.

No Jelgawas.

Preekſch teem pilſatâ dſihwodameem deeneſt-
neekeem un laudim no maſas fahrtas ſcheit arri-
dſan krahſchanas lahde irr eezelta, kurras likku-
mi no augſta Generalgubernatora kunga 3ſchâ
Merza ſchi gabda irr apſtiprinati. Kurſemmes
Gubernementes waldiſchana tai Jelgawas rahts-
teefai tanni 19tâ Merza Nr. 1534 irr uſdewuſi,
par to gahdaht, ka wiſſeem no ſchihs eezelſcha-
nas ſinna tohp dohta un ka no winnas labbas
prohibas un ziſ naudas rohnahs, ikkatra gabda
beigumâ tai waldiſchanai atbildeſchana jaleef
preekſchâ. Scho krahſchanas lahdi walda taſ
bahrinu birgermeiſters, weens baſnizas kungs
no pilſata, kaſ no rahtſteefas par to peeluhts,
weens no tohpmanna fahrtas un weens no am-
matneeku fahrtas, kaſ abbi tohp iſlaſſiti no
rahtſteefas, ſain par to labbu waldiſchanu un
drohſchibu ar ſawu mantu jagalwo un tadehl
ikgaddus atbildeſchanu praſſa no teem krahſcha-
nas lahdes walditajeem un winnu rehkinumus
pahrluhko. Virmâ treſchdeenâ ikkatra mehneſcha
pehz puſſdeenâ no pulkſten 3 lihds 5 ikweens
ſawu naudu, bet ne maſak kâ 5 ſudraba rubelus
un ne wairak kâ ſimts ſudraba rubelus uſ in-
treſſehm teem kungeem warr noneſt, kaſ rahtuſſe
ſanahſ un neſſejam kwittanzi eedoht. No ſchihs
krahſchanas lahde eedohtas naudas ikpuſſgaddu,
prohti Imâ Juhli un Imâ Dezemberâ deenâ,
woi kad tiſt, ikgaddus uſ Jahneem, ſawas
5 prazentes dabbu, taſ irr, 5 kapeikus no
100 kapeikeem jeb no rubeta, un 5 rubelus no
100 rubeleem; jeb kad ſchahs intreſſes ne nem,
tad krahſchanas lahde uſ wairoſchanu paleef un
winnam no tahm laiſtahm intreſſehm atkal jau-
nas intreſſes tohp peerakſtitas, par ko ihpaſchas
kwittanzes dabbu. Tâ nu ikweens Jelgawâ
dſihwodams rohpelnis, algadſchis, nanuna-

kalps, kutfcheris, ſullainis, pawars, deeneſta
meita un ſpihſmanne ſawu atlikkuſchu naudas
bruſſinu ſchinni jaum eezelta krahſchanas lahde
uſ paglabbaſchanu un intreſſu krahſchanu warr
eedoht, tâ ka winni waijadſibas laikâ un uſ
wezahm deenahm atſpaidu un patwehruunu ſew
ſagahdatohs jeb ſaweem behrneem to maſu krah-
junu, ko winni ſuhri gruhti ſapelnijufchi, ar
wiſſleelaku drohſchibu warr atſtaht.

No Wentespils rakſta, ka 18tâ Merza taſ
Krohna kirſpehles un pilſata draudſes mahzitais
Kriſtaps Michelfohn pehz ilgâs wahjibas ſawâ
65tâ dſihwibas gabdâ nomirris. Geſch Sweedru-
ſemmes dſimnis, wiſch wehl jauns buhdams
uſ Kurſemmi bij atnahzis un Jelgawas pilſata
un augſtâ ſkohlâ gahjis. Preekſch 35 gabdeem
wiſch Wentespils baſniza par mahzitaju tappe
eewests un pamett atraitni ar 10 behrneem
pakkal.

Sarunnaſchanas par Latweefchu awisem Leijas krogâ.

(Peekta iſteikſchana.)

Garrwehder. Kam taſs awiſes tiſ dahrs
gas, tapehz ne pehr! woi ne maſa puſſtreſchu
ſudraba rubli par gaddu? Kâ tu pirniht teizi,
ka tiſſai 2 rubli maſſajoht!

Teefneeks. Wairak arri ne maſa; pateſi!
neſs winnas patſ ikneddel no druffas uſ mah-
jahm, tad tew wairak ne maſſahs kâ 2 rubli,
bet to newarredams, taſ puſſ rublis irr preekſch
paſtes kungu, kaſ gabda ka awiſes ſchurpu teef.

Garrwehder. Tê palikke! woi tad nam
weenalga kaſ to naudu ehd, woi druffetais, woi
ſſelletais; tomehr ja grihb dabbuht, jamakſa

pufstrescha fudraba rubli; fur nabbags semneeks to nems.

Salmina Ernst. Tà gan irr; Garrwehder pareiff fakka; awises dahrgas! fur nems ifgaddus pufstrescha rubla preefsch awisehm?

Kalleja Indrik. Ur mohkahn semneeks warr few un behrneem dseefmu grahmatas, WZ, kaffismu un paschu fwehtu Bihbeli fagahdaht; un to eemantojis un weenreis makfajis, tas tatschu tam paleek us wissu muhschu; bet awise, jebfchu gan patihkama labba leeta, bet zif ahtri gads pagallam! tad tee pufstrescha rubli wehja; makfa nu atkal no jauna; ah! fur to nems?

Buddela Anfs. Fur to nems? Tas tiffai preefsch baggateem un fungeem, bet to semneeks ne eespehj. (Dserr.)

Brohdsineeks. Woi tu simi, Unficht, zif tu aispehrn effi fadschris par wissu gaddu?

Buddela Anfs. Kas tew kaisch par mannu dserschanu! neba tu man effi fo dewis! Es labbi strahdaju, labbi dserru! Woi tew esmu parrada palizzis, fa tu praffi wezzas leetas?

Brohdsineeks. Ne fo effi parrada; dserru wessels jo prohjam! un laf tawa rihkle drohschi pill, famehr tawa kabbata jaukt skann, kas man behdas par to; es ir parradu no tew neprassu. Bet es esmu uswilzis grahmatâ, fo tu us parradu pee man dschris effi, un woi tizzi woi netizzi, tur stahw 47 rubli 5 kapeifi fudraba. (Zitti pasmeijahs, un Uppineeka Jurris fakka: Te warr pasicht muhsu Buddeli.)

Buddela Anfs. Warr buht fa tà irr; es jau ne esmu skaitijis; bet aispehrn, flawehts Deews! tas bij baggats gads, kas par meescheem! Zinnichts ar mannim eedams par mannu lauku, un mannus meeschus eeraudsijis, tobrihd sineedams wehl tà us mannim teize: „tè labbas pliffes aug!“ ne esmu aismirsis! tad arri aispehrn warreju labbi isdsertees! neba ifgaddus tà irr!

Brohdsineeks. Teesa! pehrn tew gan plahnaka fahrtina rudsu bij, bet tomehr manna grahmatâ pee tawa wahrda stahw 32 rubli bes to, fo tu tudal effi aismakfajis dserdams, kad tew wehrdinsch pee rohkas bij.

Buddela Anfs (smaididams). Gan sinnu, fa pagans proht labbi rakstih; mannas meitas fuhdus ne mahf tif ahtri ahrdiht ar dakschu (sekkumu), fa tu ar sawu kribti prohti parradus uswilkt us durrin; kasinn woi ne effi dubbulti wilzis. —

Brohdsineeks. Kur tawas dohmas, brahl! tu jau manni pasihfli fenn gaddeem! arri ne effi weenigais, fa parradus rakstu. Zitti labpraht makfa us weetas; tomehr Garrwehder pehrn us parradu dschris par 23 rubleem; Uppineeks par 11 rubleem; Skudrais par 16 rubleem; Salminsch par 8; Zinnichts par 10; Lappa par 13; Meschmalla par 5; Jaunsem par 7; Bunga par 9 rubleem. Kalleis ne muhscham us parradu ne dserr; bet kad to uswilktu, fo schinni frohgâ ween par gaddu fadserr, tad teescham wairaf isnestu par 20 rubleem fudraba, fur tad wehl Kalna frohgs!

Kalleis. Anmata wihram peenahkabs pa laifam spirdsinatees; bet traks! kahda nauda fo fadserr par gaddu! to ne dohmaht ne dohmatu, kad pa kapeikahn makfa.

Brohdsineeks. Kâ schè dserr, tà gan par wissu Kurseemni un Widseemni dserr. Tu schelligs Deews! zif awises tohp fadsertas no laudim! jo awisite makfa tiffai pufstrescha rubla. Par Wahzsemni ne sinnu; bet muhsu semmès teescham itt ne weens kalpa wihrs, wihrs, woi bandineeks kahds ne buhs, kas awises-teesu dubbulti un trihs fahrtigi ne fadserr frohgôs. Kâ tad nu warr fazzicht, fa awises dahrgas, un semneekem ne eespehjama leeta! Tâ naw; bet zitta waina buhs, kam awises wehl ne pehrf.

Zella wihrs. Pareiffi gan fakkait, fa awisu dahrdsiba im lauschu tukschiba naw ta waina. Klausaites kâ pee mums eet. Muhsu fungam leels pagasts, dauds wairaf kâ 100 saimneeki, un 7 frohgi; tas tudal pirmâ gaddâ, kad Latweeschu awises zehlahs, gahdaja tahs preefsch fatru frohgu, fo tur gluschi par weltu dabbuja lassicht, kam ween patikke. Bet zif tad bij kas to lassija? Ne zif ne bija! jebfchu pee mums masa skohla no wezzeem laifkem, un wissi pahterneeki ar grahmatahm, kad eeswehtiti tohp. Bet itt fa dauds tahdu irr, kas ar kuhleneem pee

grahinatahm speesti, tahs tudak atstahj tik fo pahrklausiti tappusch, un par pahru gaddeem ne bohstawanu wairs ne pasihst, tapat arri pehzak frohgâ labbak pee stohpa kawejahs un peelihp, ne ka pee awisehm, un zaurahm naktim tehrse, neekus melsch, dawsahs, plohsahs, dserr un kaujahs. Zeenigs kungs to dsirdejis, ir patz redsejis, apnikke awises gahdaht, un wairak ne dewe frohgôs, ka to weenu gabdu ween.

(Turplikam wairak.)

Teefas fluddinaschanas.

Kad tas augsts Generalgubernatoris no Pleskawas, Wibsemmes, Jggauunsemmes un Kursemmes ic., Marki Paulucci, schai Gubernementes waldischanai irr usdewis, pehz to tanni 11tâ Dezembera 1823 wissangstaki apstiprinatu nospreedumu tahs Ministeru kungu kommitetes, dehl tahs bruhkeschanas to jaunu arschinu un tahs aisleegschanas ikktra zitta garruma mehra, bes ween to ezeltu un par pahrdohschanu atsubtitu arschinu, weenu zeetu preekschrafschu wisseem par sinau islaist un turklaht schahdas nolikschanas doht, ka:

- 1) Wissahm polizeihm pilfatôs un us semmehm preekschrafsiht, ka winni teem, kas andele, zaur ihpascheem raksteem, swehreschanas weeta leek apfohliht, ka teem bes ne kahdas isrunnas to ohlektu jeb zittu newehletu garrumamehru wairs ne buhschoht bruhkeht.
- 2) Winnahm usdoht, zeeti us to raudsiht, ka ohlektis ne tohp taifitas un winnu pahrdohschana ne kahda wihse us preekschu ne tehp wehleta.
- 3) Wissahm rahtsteefahm turklaht preekschrafsiht, lai wisseem animatneekem peekohdina, ka tahdus aisleegtus garrumamehrus ne pataisa un ar winnu eedallischanu ne pinnahs, un beidoht.
- 4) Wissahm polizeihm pilfatôs un us semmehm preekschrafsiht, ka kad pehz imu Meija deenu schi gadda pee jebweena kohpmanna tas zikkahrtigs ohlektumehrs taptu atrasts, winnahm no teem pahrkahpejeem, tai apgahdaschanas teefai par labbu, pirmâ reise to strahpi no 25 rubeleem banko un ohtrâ reise to strahpi no 100 rubeleem banko buhs pedsiht;

tad ta Kursemmes Gubernementes waldischana nospreedust, zaur scho atjaunotu un jo zeetaku fluddinaschanu, wissahm polizeihm pilfatôs un us semmehm ta ka arridsan wissahm rahtsteefahm preekschrafsiht, pehz tahm peeminnetahm nolikschanahm isturretees un us winnu paklausischanu raudsiht, bet turklaht

arridsan wisseem un jebkurkeem, kam tee jauni arschini jabruhke, ta ka ihpaschi wisseem kohpmanneem, kas ar tahdahm mehrojamahtu prezzehm andele, zeeti peekohdinahht pehz tahm preekschrafsitahm nolikschanahm wisonotal isturretees, zittadi aio winneem tahs nospreestas strahpes tapz pedsihtas.

Zelgawas pilli 12tâ Aprila 1826.

J. no Klein, waldischanas rahts.

(Nr. 2079.) W. Diederichs, waldischanas siftehres.

* * *

Us pawehleschanu tahs Keiserifikas Gohdibas, ta Patwaldineeka wissu Kreewu u. t. j. pr., no Dohbeles aprinka teefas, us luhgschanu ta kollegienregistratora Kahrla Ehrmanna Gawlik, pehz teem SS. 493 un 533 tahs Kursemmes semneeku liffumu grahmataas us paleekamu buhschanu, wissi un jebkurri, kam pee ta namma, kas pee Zelgawas zaur Unnes wahrteem us to ta nosauktu Uffenberga platschu stahw, un zikkahrt tai gaspaschaj Enriette Elisabethte Deser dsimmuschaj Pausche peederreja, bet taggad kam peederr, kas scho ussaulschanu irr isnessis, un pee wissa, kas pee ta namma peederr, ir dahrsa un plawahm, kautkahdas prassischanas un mekleschanas, lai buht kahdas buhdamas buhtu jeb buht dohmatu, tohp aizinati un sasaukti, lai tee, ja ne gribb muhscham kluffu zeest un sawas teefas un mekleschanas saudeht, diwju mehneschu starpâ no appalschrafsittas deenas — prohti lihds imu Zuhli schi gadda, kas tas weenigais un islehggschanas termins buhs, pehz kurra neweens ne tapz wairs dsirdehts un peenemits, pee schihs aprinka teefas ar sawahm prassischanaht un mekleschanaht un tahm pee tam geldigahm parahdischanaht, woi paschi, woi zaur weetneekem, fur tahdi peenemami, ir fur wajadfigs ar pahrstahweju un wehrminderu, peenahkami peeteizahs un tahs wajadfigas islehtschanas protokolle leek saraksiht, bet tad turpmaht to fo teefa pehz liffumu preekschrafsita nospreedihs, ka itt sewischki pehz tahs tai noliktâ deenâ noteekamas fluddinaschanas ta islehggschanas laika, to nosazischanu ta atlihdsinaschanas un isteefaschanas termina, dehl isdarrischanas to protokolle saraksitu mekleschanaht, sagaida. To buhs wehrâ nemt! —

Zelgawa 29tâ Aprila 1826.

(S. W.) Friedrich no Klopmann, meera spreedeis.
(Nr. 902.) Siftehres R. Blaesfe.

* * *

Tai 7tâ Mei mehnescha deenâ schi gadda pee Zulfumes aprinka teefas 4 gohwis, 1 telsch, 1 tahde un 1 gultu pehlis, fo tas Ebreeris Selig Abraam Simsohn tam Lesenes waggaram Putuin Zammim kishleedewis un noliktâ terminâ naw atlihdsinajis, tam

wairak sohlidamam uhtropè tapš pahrdohti. Zuffumè
14tâ Aprila 1826. I
(S. W.) Landsberg, meera spreedeis.
(Nr. 313.) Sitters George Paul.

Uš pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes,
ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Balsis u. t. j. pr.,
tohy no Wikstes pagasta teefas wiffi parradu deweji to
Wikstes isliktu fainneeku Wehrpju Furra un Jaun
Duzmannu Frizza, par kurru mantahn dehl leeleem
parradeem konkurse spreesta, tadehl zaur scho teefas
fluddinaschanu aizinati, lai wišwehlafi tanni 19tâ
Zuhni schi gabda pee schihs pagasta teefas teizahs, un
tab sagaida, ko teefa pehz likkumeem spreedihs.
Wikste 17tâ Aprila 1826. 3

(S. W.) Raffeneek Danzka, pagasta wezzakais.
(Nr. 28.) C. E. Alkermann, pagasta teefas ffrihweris.

Uš pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes,
ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Balsis u. t. j. pr.,
tohy no Nihgrandes pagasta teefas wiffi tee parradu
deweji ta puifcha Pilwiffe Uhdama, par kurra mantu
parradu dehl konkursis nolikts, scheitan usaizinati,
lai tee, ja ne grihb sawas teefas saudeht, diwju meh-
neschu starpâ, lihds 28tu Meija 1826 ar sawahm
taifnahm prassifchanahm pee schihs teefas peeteizahs,
un tab sagaida, ko teefa spreedihs. Nihgrandes pa-
gasta teefa 27tâ Merza 1826. 2

††† Elke Ewald, pagasta teefas wez-
zakais.
(Nr. 16.) Karl Lhemann, pagasta teefas ffrihweris.

Wiffi parradneeki, kas ar sawahm prassifchanahm
pee ta, tanni 13tâ Janwara schi gabda, zaur
konkursi islikta Zehkaba muifchas fainneeka Zimmer-
mann Krischjahna jau peeteikuschees, zaur scho tohy
aizinati, tanni 19tâ deenâ Meija mehnescha pee schihs
pagasta teefas atnahft. Resches muifchas pagasta
teefa 21mâ Aprila 1826. 2

††† Kugreen Dahw, peeschdetais.
(Nr. 120.) Janischewsky, pagasta teefas ffrihweris.

No Kligger muifchas pagasta teefas wiffi tee, fam
taifnas parradu prassifchanas pee ta Kligger muifchas
fainneeka Runga Janna, kas sawas mahjas nodewis
un par kurra mantu konkurse nolikta, tohy aizinati,

lai wišwehlafi lihds 22tru Meija schi gabda pee schihs
pagasta teefas peeteizahs. Kligger muifchas pagasta
teefa 16tâ Merza 1826. I

Wittschep Janne, pagasta wezzakais.
P. F. Diekmann, pagasta teefas ffrihweris.

Ehdoles pagasta teefa aizina wiffus parrada dewe-
jus ta parradde krittufcha fainneeka Walgahl Zehkaba,
kas sawas mahjas patš nodewis, lai tee wiffi, pee
saudefchanas sawu prassifchanu, lihds 29tu Meija schi
gabda pee tahs peeteizahs. Ehdoles 3schâ Aprila
1826. I

Ehrmann Nahting, pagasta teefas wez-
zakais.
(Nr. 35.) G. Monkewitz, pagasta teefas ffrihweris.

No Behrsmuifchas pagasta teefas wiffi parradu
deweji ta Behrsmuifchas fainneeka Dibdul Jahna,
kas sawas mahjas nodohd un par kurra mantu, dehl
truhkuma inventariuma un zittu parradu, zaur schihs
teefas spreedumu konkursis nolikts, tohy aizinati, lai,
pee saudefchanas sawas teefas, lihds 14tu Meija 1826
pee schihs teefas ar sawahm prassifchanahm peeteizahs,
un tab sagaida, ko teefa pehz likkumeem spreedihs.
Behrsmuifchas pagasta teefa 13tâ Aprila 1826. I

(S. W.) ††† Jaune Wittum, pagasta wezzakais.
(Nr. 7.) H. E. Unbehau, pagasta teefas ffrihweris.

Kad pehz Baldohnes pagasta teefas nospreedumu,
tai 22trâ Meija schi gabda daschi lohpi un zuhkas, kas
teem Baldohnes pagasta lohzeleem, dehl ne atlihbfi-
natahm nodohfchanahm, no teefas irr atnemti, tam
wairak sohlidamam uhtropè, fur tulihft jamakfa, tapš
pahrdohti, tab teem pirzejeem schi sinna tohy dohta,
lai tee peeminnetâ deenâ, tanni pagasta teefas istabâ,
labbâ pulkâ kohpâ fanahftu.

Baldohne 10tâ Aprila 1826. 2
(S. W.)
(Nr. 52.)

Zitta fluddinaschana.

Kad eeksch frohna Fridriklustes muifchas weenas
mahjas taggad tufschas, fur weens par fainneeku
warr ee-eet, tab lai tas, kas schahdu fainneeka
buhfchanu grihb usenemt, eeksch frohna Fridriklustes
muifchas pee tahs muifchas waldischanas peetei-
zahs. I

Ist zu drucken erlaubt.

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostseeprovinzen: J. D. Braunschweig, Censor,
No. 178.